

Nowe książki

W 2023 roku niemieckie ERLING Verlag GmbH & Co KG wydało książkę zatytułowaną „**Handbuch der Futtermittel. Herkunft, Eigenschaften, Verwendung**” (Podręcznik paszoznawstwa. Pochodzenie, obróbka, zastosowanie). Dzięki przyjaźni i długoletniej współpracy z doskonale znanym w Polsce prof. dr. hab. Heinzem Jerochem, dr h.c., jednym z pomysłodawców i głównych autorów podręcznika, stałem się szczęśliwym posiadaczem pachnącej jeszcze farbą drukarską książki. Liczący prawie 750 stron podręcznik opracowało 34 autorów, głównie z Niemiec (31), a także ze Szwajcarii (2) i Austrii (1). Wśród nich widnieją nazwiska zarówno znanych profesorów (H. Abel[†], S. Dänicke, G. Flachowsky, J. Hummel, J. Isselstein, H. Jeroch, F. Liebert, M. Rodehutscord, F. Schöne, O. Steinhöfel, C. Wenk, W. Windisch, J. Zentek), jak i młodszych pracowników nauki, a także przedstawicieli urzędów państwowych oraz pracowników przemysłu paszowego.

Corocznie ukazują się tysiące publikacji naukowych, dotyczących paszoznawstwa i żywienia zwierząt. W części z nich możemy znaleźć nową, interesującą nas wiedzę z tego zakresu. Mimo bardzo ułatwionego dostępu do zdecydowanej większości z tych publikacji (open access), zainteresowani nie są w stanie dotrzeć do wszystkich, a tym bardziej krytycznie analizować, często rozbieżnych wyników badań. Stąd też potrzeba, a nawet konieczność syntetycznego opracowywania i przedstawiania najnowszych osiągnięć nauki w postaci książkowej.

Omawiany podręcznik jest takim właśnie kompendium aktualnej wiedzy z zakresu paszoznawstwa. Obejmuje zarówno zmiany składu chemicznego oraz wartości pokarmowej pasz tradycyjnych, wynikające z postępu w genetycznym doskonaleniu roślin, innowacyjnej agrotechniki, unowocześniania metod i technologii obróbki surowców paszowych, jak również szczegółową charakterystykę „nowych” pasz, takich jak glony i produkty z owadów. Sporo uwagi Autorzy poświęcili także postępowi w przemyśle biotechnologicznym, produkującym dodatki paszowe, oraz w analityce pasz. Nie pominięto także omówienia aktualnych przepisów, obowiązujących w krajach członkowskich Unii Europejskiej z zakresu higieny pasz i bezpieczeństwa żywności.

Na szczególne podkreślenie zasługują rozdziały, dotyczące biogospodarki oraz wpływu żywienia i wydajności zwierząt na środowisko i ślad węglowy. Są to niestety nadal niedoceniane aspekty produkcji zwierzęcej, które w najbliższej przyszłości, obok dobrostanu, będą odgrywały coraz większą rolę w zrównoważonym użytkowaniu zwierząt. Te problemy oraz coraz większa konkurencja z alternatywnym dla produktów zwierzęcych asortymentem żywności, w tym „mięsem z laboratorium”, zwiększająca się populacja wegetarian i fleksitarian, a także rosnące w siłę ruchy obrońców zwierząt,

mogą hamować rozwój produkcji zwierzęcej, a nawet ją ograniczać.

Niezwykle interesujący jest także rozdział 20., dotyczący „carry-over” tj. transferu wybranych składników pasz, w tym substancji niepożądanych, do produktów żywnościowych pochodzenia zwierzęcego. Na przykładzie konkretnych substancji omówiono tam wpływ ich zawartości w paszy oraz wydajności zwierząt na pozostałości w mleku, jajach i mięsie.

Dwa ostatnie z 26 rozdziałów prezentują tabele, zawierające dane charakteryzujące aktualizowaną wartość pokarmową surowców paszowych. Całość uzupełniają fotografie pojedynczych surowców, w zdecydowanej większości w powiększeniu. Obszerny wykaz piśmiennictwa wykorzystanego przy opracowywaniu podręcznika znajduje się na stronie www.erling-verlag.com/produkt/handbuch-der-futtermittel. Pod tym adresem można także zamówić książkę.

Pomysłodawcom, Autorom i wydawnictwu należą się gratulacje i podziękowania za tak kompleksowe i nowoczesne przedstawienie najważniejszych przedmiotowych zagadnień. Książka będzie niezwykle cennym źródłem wiedzy, zarówno dla studentów kierunków rolniczych i weterynarii, specjalistów z zakresu żywienia zwierząt, jak i lekarzy weterynarii. Jestem przekonany, iż każdy zainteresowany tą problematyką znajdzie w podręczniku coś dla siebie.

Prof. dr hab. Jan Jankowski